อิทธิพลของทักษะปัญญาประดิษฐ์ และการจัดการเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม ในภาคเหนือตอนบนประเทศไทย

The Influence of Artificial Intelligence Skills and Strategic Management on the Business Performance of Food and Beverage Businesses in Upper Northern Thailand

พงศ์ศิริ คำขันแก้ว[1], ราชัน อารีย์[2], ไอริน สมบูรณ์[3], นิชาภรณ์ วาริทธิ์[4], อารยา คนแรง[5], วิราพร จี้สอน[6]

[1]วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่, Email Address: Kpongsiri85@gmail.com

[2-6]นักวิชาการอิสระ

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาอิทธิพลของทักษะปัญญาประดิษฐ์ และการจัดการเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจของธุรกิจอาหารและเครื่องดื่มในภาคเหนือตอนบนประเทศไทย เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างคือผู้ประกอบการธุรกิจอาหารและเครื่องดื่มในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย จำนวน 400 ราย ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือการวิจัย และใช้วิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างด้วยวิธี Partial Least Squares Structural Equation Modeling (PLS-SEM) ในการทดสอบสมมุติฐานการวิจัย ผลการศึกษาพบว่า วามสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมีอิทธิพลเชิงบวกและสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ โดยทักษะปัญญาประดิษฐ์มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการจัดการเชิงกลยุทธ์ในระดับสูงมาก (β = 0.862) และยังมีอิทธิพลเชิงบวกโดยตรงต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจ (β = 0.608) ในขณะเดียวกันการจัดการเชิงกลยุทธ์มีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจ (β = 0.301) นอกจากนี้ยังพบว่าทักษะปัญญาประดิษฐ์มีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจผ่านการจัดการเชิงกลยุทธ์เท่ากับ 0.260 ส่งผลให้ค่าอิทธิพลรวมระหว่างทักษะปัญญาประดิษฐ์และผลการดำเนินงานของธุรกิจเท่ากับ 0.867 ดังนั้นการศึกษานี้ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการจัดการเชิงกลยุทธ์ทำหน้าที่เป็นตัวแปรส่งผ่านระหว่างทักษะปัญญาประดิษฐ์และผลการดำเนินงานของธุรกิจอาหารและเครื่องดื่มในภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย โดยผลการทดสอบสมมติฐานทั้งสามสมมติฐานได้รับการสนับสนุนจากข้อมูลเชิงประจักษ์

คำหลัก: ทักษะปัญญาประดิษฐ์, การจัดการเชิงกลยุทธ์, ผลการดำเนินงาน, ธุรกิจของธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม

Abstract

This research aims to examine the influence of Artificial Intelligence skills and strategic management on the business performance of food and beverage businesses in Upper Northern Thailand. This study employed a quantitative research approach. The sample consisted of 400 entrepreneurs operating food and beverage businesses in Upper Northern Thailand. A questionnaire was used as the research instrument. The research hypotheses were tested using Partial Least Squares Structural Equation Modeling (PLS-SEM). The findings reveal that the relationships among the variables show positive effects and are consistent with the proposed hypotheses. Artificial Intelligence skills have a very strong positive influence on strategic management (β = 0.862) and also have a direct positive influence on business performance (β = 0.608). At the same time, strategic management has a positive influence on business performance (β = 0.301). In addition, the results indicate that Artificial Intelligence skills have an indirect effect on business performance through strategic management (β = 0.260). This leads to a total effect of Artificial Intelligence skills on business performance of 0.867. Therefore, this study indicates that strategic management acts as a mediating variable between Artificial Intelligence skills and the business performance of food and beverage businesses in Upper Northern Thailand. The results of all three hypotheses are supported by empirical data.

Keywords: Artificial Intelligence skills, Strategic management, Business performance, Food and beverage businesses

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในศตวรรษที่ 21 เทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) ได้กลายเป็นกลไกสำคัญที่เปลี่ยนแปลงโครงสร้างการดำเนินธุรกิจและรูปแบบการทำงานขององค์กรทั่วโลก ปัญญา-ประดิษฐ์สามารถวิเคราะห์ข้อมูลจำนวนมาก เรียนรู้รูปแบบของข้อมูล และสร้างผลลัพธ์ที่ช่วยสนับสนุนการตัดสินใจทางธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Bankins, Hu, & Yuan, 2024) นอกจากนี้ปัญญาประดิษฐ์ยังมีบทบาทในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานขององค์กรผ่านการทดแทนงานบางประเภท การเสริมศักยภาพของแรงงานมนุษย์ และการสร้างรูปแบบการทำงานใหม่ในองค์กร (Bukartaite & Hooper, 2023) ในขณะเดียวกันการพัฒนาทักษะที่เกี่ยวข้องกับปัญญาประดิษฐ์จึงมีความสำคัญต่อองค์กรและ

แรงงานในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและตลาดแรงงานในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล (Doshi et.al., 2025)

การจัดการเชิงกลยุทธ์เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้องค์กรสามารถกำหนดทิศทางการดำเนินงานและสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันในสภาพแวดล้อมที่มีความไม่แน่นอนสูง (Sinnaiah, Adam & Mahadi, 2023) โดยการจัดการเชิงกลยุทธ์เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ การกำหนดแผนกลยุทธ์และการตัดสินใจของผู้บริหารเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร (Sinnaiah, Adam, & Mahadi, 2023) รวมทั้งการจัดการเชิงกลยุทธ์มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับผลการดำเนินงานขององค์กร เนื่องจากกลยุทธ์ที่เหมาะสมสามารถช่วยให้องค์กรใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพิ่มนวัตกรรม และสร้างความสามารถในการแข่งขันในระยะยาว (Alabdullah & Naseer, 2023) ดังนั้นการผสมผสานระหว่างทักษะปัญญาประดิษฐ์และการจัดการเชิงกลยุทธ์จึงเป็นปัจจัยที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กรในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล

ธุรกิจอาหารและเครื่องดื่มถือเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมบริการที่มีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวของประเทศไทย โด(วิจัยกรุงศรี (2567) รายงานแนวโน้มเติบโตเฉลี่ยประมาณร้อยละ 4.0–5.0 ต่อปีในช่วงปี พ.ศ. 2567–2569 จากการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ การเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยวและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้บริโภคที่นิยมรับประทานอาหารนอกบ้านมากขึ้น อย่างไรก็ตามธุรกิจร้านอาหารและเครื่องดื่มจำนวนมากในประเทศไทย โดยเฉพาะผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมนั้นต้องเผชิญกับความท้าทายด้านต้นทุนวัตถุดิบที่เพิ่มสูงขึ้น การแข่งขันจากผู้ประกอบการรายใหญ่ที่มีเครือข่ายสาขา และการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมผู้บริโภคในยุคดิจิทัล สถานการณ์ดังกล่าวทำให้ผู้ประกอบการจำเป็นต้องพัฒนาศักยภาพในการบริหารจัดการและนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจ

ในภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยเป็นภูมิภาคที่มีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจบริการ ธุรกิจอาหารและเครื่องดื่มมีบทบาทสำคัญในการรองรับนักท่องเที่ยวและกิจกรรมทางเศรษฐกิจของภูมิภาค อย่างไรก็ตามธุรกิจในพื้นที่ดังกล่าวส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมที่ยังมีข้อจำกัดด้านการเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัล ความรู้ด้านการบริหารจัดการ และการนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการดำเนินธุรกิจจึงส่งผลให้ความสามารถในการแข่งขันและผลการดำเนินงานของธุรกิจยังไม่สามารถเติบโตได้อย่างเต็มศักยภาพ นอกจากนี้การแข่งขันจากธุรกิจเชนขนาดใหญ่และแพลตฟอร์มดิจิทัลยังเพิ่มแรงกดดันต่อผู้ประกอบการท้องถิ่น ดังนั้นการศึกษาถึงอิทธิพลของทักษะปัญญาประดิษฐ์และการจัดการเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจอาหารและเครื่องดื่มในภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยจึงมีความสำคัญเพื่อสร้างองค์ความรู้ที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจในภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาอิทธิพลของทักษะปัญญาประดิษฐ์ และการจัดการเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจของธุรกิจอาหารและเครื่องดื่มในภาคเหนือตอนบนประเทศไทย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการศึกษาจะช่วยอธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรสำคัญในมิติของการบริหารธุรกิจยุคดิจิทัลและสามารถนำไปใช้เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยในสาขาการจัดการเชิงกลยุทธ์ เทคโนโลยีดิจิทัล และการพัฒนาธุรกิจบริการในอนาคตของธุรกิจอาหารและเครื่องดื่มในภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย
2. ผู้ประกอบการธุรกิจอาหารและเครื่องดื่มในภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพด้านทักษะปัญญาประดิษฐ์และการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานของธุรกิจ รวมทั้งช่วยสนับสนุนการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการ การวิเคราะห์ข้อมูลลูกค้า และการปรับตัวต่อการแข่งขันในตลาดที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว
3. ผลการศึกษาช่วยสนับสนุนการกำหนดแนวทางในการส่งเสริมการพัฒนาทักษะดิจิทัลและการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ในธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) รวมถึงการออกแบบโครงการหรือมาตรการสนับสนุนที่ช่วยยกระดับความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจอาหารและเครื่องดื่มในภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยในระยะยาว

กรอบแนวคิด

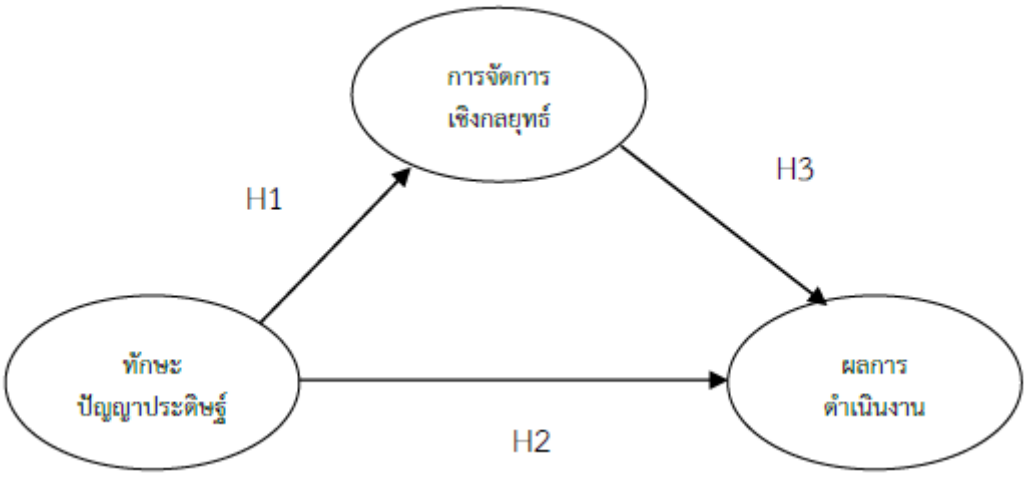

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ประกอบการธุรกิจอาหารและเครื่องดื่มในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ซึ่งเป็นธุรกิจบริการที่ให้บริการอาหารและเครื่องดื่มพร้อมบริโภค เช่น ร้านอาหาร คาเฟ่ ร้านเครื่องดื่ม และธุรกิจบริการอาหารรูปแบบต่าง ๆ จำนวน 27,238 กิจการ โดยการกำหนดขนาดตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ใช้แนวทางการวิเคราะห์แบบสมการโครงสร้างด้วยวิธี Partial Least Squares Structural Equation Modeling (PLS-SEM) ซึ่งต้องการขนาดตัวอย่างที่เพียงพอเพื่อให้ผลการวิเคราะห์มีความน่าเชื่อถือ โดยการศึกษาครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ตัวอย่าง (Kock & Hadaya, 2018) โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling)

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาตราส่วนประมาณค่าแบบลิเคิร์ท (Likert Scale) 5 ระดับ ตั้งแต่ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด จนถึงระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.600 ถึง 1.000 มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค (Cronbach’s Alpha) อยู่ระหว่าง 0.897–0.919

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างด้วยวิธี Partial Least Squares Structural Equation Modeling (PLS-SEM) ผ่านโปรแกรม ADANCO

ผลการวิจัย

จากวัตถุประสงค์การวิจัยคือเพื่อศึกษาอิทธิพลของทักษะปัญญาประดิษฐ์ และการจัดการเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจของธุรกิจอาหารและเครื่องดื่มในภาคเหนือตอนบนประเทศไทย ผลการวิจัยนำเสนอการประเมินโมเดลการวัด การประเมินโมเดลโครงสร้าง และการทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

การประเมินโมเดลการวัด

การประเมินโมเดลการวัดของตัวแปรแฝงแบบสะท้อน (Reflective Constructs) ในการวิจัยครั้งนี้ดำเนินการตามแนวทางของ Henseler & Chin (2010) และ Hair & Alamer (2022) โดยพิจารณาจากความเชื่อมั่นของตัวแปรแฝง (Construct Reliability) ความตรงเชิงบรรจบ (Convergent Validity) และความตรงเชิงจำแนก (Discriminant Validity) เพื่อยืนยันว่าเครื่องมือวัดสามารถสะท้อนมโนทัศน์ของตัวแปรได้อย่างถูกต้องและมีความน่าเชื่อถือ ผลการวิเคราะห์พบว่า ตัวแปรแฝงทั้งสามตัว ได้แก่ ทักษะปัญญาประดิษฐ์ (AIS) การจัดการเชิงกลยุทธ์ (STG) และผลการดำเนินงานของธุรกิจ (BUF) มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูง โดยค่า Cronbach’s Alpha อยู่ระหว่าง 0.897–0.919 ค่า Composite Reliability

(ρc) อยู่ระหว่าง 0.897–0.919 และค่า Dijkstra–Henseler’s rho (ρA) อยู่ระหว่าง 0.897–0.922 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ 0.70 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรแฝงมีความเชื่อมั่นภายในที่ดีและสามารถนำมาใช้ในการวัดมโนทัศน์ตามกรอบแนวคิดการวิจัยได้อย่างเหมาะสม

การตรวจสอบความตรงเชิงบรรจบ พบว่าค่า Average Variance Extracted (AVE) ของตัวแปรแฝงทุกตัวมีค่ามากกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 0.50 ได้แก่ AIS = 0.6968, STG = 0.6856 และ BUF = 0.7043 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าตัวแปรแฝงสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวชี้วัดในกลุ่มของตนได้มากกว่าร้อยละ 50 ตามเกณฑ์ของ Fornell and Larcker (1981) นอกจากนี้ ค่า Factor Loading ของตัวชี้วัดทั้งหมดอยู่ในช่วง 0.779-0.880 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ 0.70 แสดงให้เห็นว่าตัวชี้วัดมีความสัมพันธ์กับตัวแปรแฝงในระดับที่เหมาะสม สำหรับการตรวจสอบความตรงเชิงจำแนกโดยใช้ค่า Heterotrait-Monotrait Ratio (HTMT) พบว่าค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงอยู่ระหว่าง 0.824-0.867 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 0.90 ตามข้อเสนอของ Henseler, Hubona & Ray (2016) จึงสามารถสรุปได้ว่าโมเดลการวัดในการวิจัยครั้งนี้มีคุณภาพที่ดีทั้งในด้านความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรงของเครื่องมือวัด และเหมาะสมสำหรับการนำไปวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างในขั้นตอนถัดไป

การประเมินโมเดลโครงสร้าง

การประเมินโมเดลโครงสร้างในการวิจัยครั้งนี้ดำเนินการตามแนวทางของ Hair et al. (2022) โดยพิจารณาจากค่าความสามารถในการอธิบายของโมเดล (Coefficient of Determination: R^2) และค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง (Path Coefficients) เพื่อประเมินความสามารถของตัวแปรอิสระในการอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรตาม ผลการวิเคราะห์พบว่า ตัวแปรการจัดการเชิงกลยุทธ์ (STG) มีค่า R^2 เท่ากับ 0.7434 และตัวแปรผลการดำเนินงานของธุรกิจ (BUF) มีค่า R^2 เท่ากับ 0.7753 ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าทักษะปัญญาประดิษฐ์ (AIS) สามารถอธิบายความแปรปรวนของการจัดการเชิงกลยุทธ์ได้ร้อยละ 74.34 และตัวแปรทักษะปัญญาประดิษฐ์ร่วมกับการจัดการเชิงกลยุทธ์สามารถอธิบายความแปรปรวนของผลการดำเนินงานของธุรกิจได้ร้อยละ 77.53 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์ของ Chin (1998) ซึ่งระบุว่าค่า R^2 มากกว่า 0.67 ถือว่าอยู่ในระดับสูง จึงสามารถสรุปได้ว่าโมเดลโครงสร้างในการวิจัยครั้งนี้มีความสามารถในการอธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรในระดับสูง

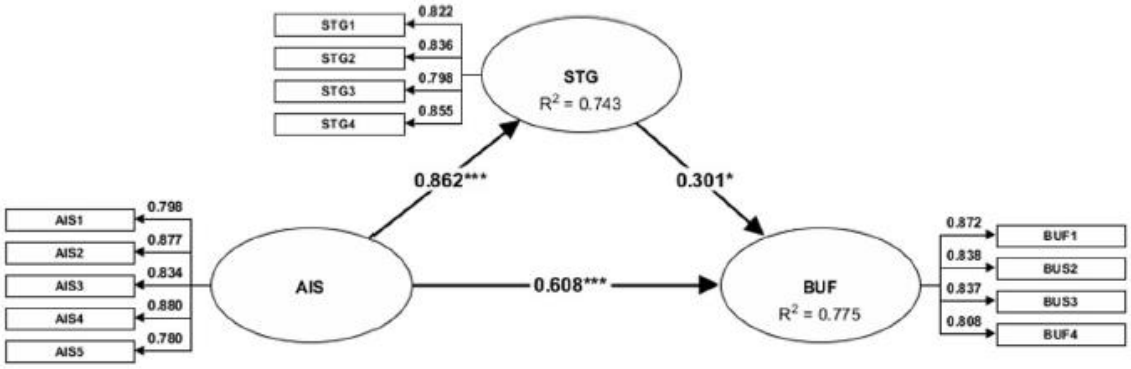

ภาพ 1 ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางของโมเดล

สำหรับผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางของโมเดลพบว่า ทักษะปัญญาประดิษฐ์มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการจัดการเชิงกลยุทธ์ (AIS ⟶ STG = 0.8622) ซึ่งเป็นอิทธิพลในระดับสูงมาก และยังมีอิทธิพลเชิงบวกโดยตรงต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจ (AIS ⟶ BUF = 0.6077) ขณะเดียวกัน การจัดการเชิงกลยุทธ์มีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจ (STG ⟶ BUF = 0.3011) ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า การพัฒนาทักษะด้านปัญญาประดิษฐ์ของผู้ประกอบการสามารถส่งผลต่อการกำหนดกลยุทธ์ทางธุรกิจและช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานของธุรกิจอาหารและเครื่องดื่มในภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ทั้งในลักษณะของอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมผ่านกระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ขององค์กร

การทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในโมเดลมีนัยสำคัญเชิงบวกตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ โดยทักษะปัญญาประดิษฐ์ (AIS) มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการจัดการเชิงกลยุทธ์ (STG) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.862 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการพัฒนาทักษะด้านปัญญาประดิษฐ์ของผู้ประกอบการสามารถส่งเสริมการกำหนดและการดำเนินกลยุทธ์ทางธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ทักษะปัญญาประดิษฐ์ (AIS) ยังมีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจ (BUF) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.608 ขณะที่การจัดการเชิงกลยุทธ์มีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจด้วยค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.301 ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่ากลยุทธ์ทางธุรกิจที่เหมาะสมสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานของธุรกิจอาหารและเครื่องดื่มในภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยได้ นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์ยังพบว่า ทักษะปัญญาประดิษฐ์ (AIS) มีอิทธิพลทางอ้อมต่อ ผลการดำเนินงานของธุรกิจ (BUF) ผ่านตัวแปรการจัดการเชิงกลยุทธ์ (STG) เท่ากับ 0.2596 ส่งผลให้ค่าอิทธิพลรวม (Total Effect) ระหว่าง ทักษะปัญญาประดิษฐ์ (AIS) และ ผลการดำเนินงานของธุรกิจ (BUF) เท่ากับ 0.867 แสดงให้เห็นว่าการจัดการเชิงกลยุทธ์มีบทบาทเป็นตัวแปร

ส่งผ่าน (Mediator) ระหว่างทักษะปัญญาประดิษฐ์และผลการดำเนินงานของธุรกิจ โดยผลการทดสอบสมมติฐานทั้งสามสมมติฐานได้รับการสนับสนุนจากข้อมูลเชิงประจักษ์ในการวิจัยครั้งนี้

ตาราง 1 ผลการทดสอบสมมติฐาน

Hypothesis	Path	Beta	Indirect Effect	Total Effect	ผลการทดสอบ
H1	AIS ⟶ STG	0.862	–	0.862	สนับสนุน
H2	AIS ⟶ BUF	0.608	0.260	0.867	สนับสนุน
H3	STG ⟶ BUF	0.301	–	0.301	สนับสนุน

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า ทักษะปัญญาประดิษฐ์มีบทบาทสำคัญต่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานของธุรกิจอาหารและเครื่องดื่มในภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย โดยทักษะปัญญาประดิษฐ์มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการจัดการเชิงกลยุทธ์ และส่งผลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจทั้งทางตรงและทางอ้อมผ่านกระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ นอกจากนี้การจัดการเชิงกลยุทธ์ยังมีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจอย่างมีนัยสำคัญ สะท้อนให้เห็นว่าการพัฒนาทักษะด้านปัญญาประดิษฐ์ร่วมกับการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ที่เหมาะสมสามารถช่วยยกระดับความสามารถในการแข่งขันและผลการดำเนินงานของธุรกิจอาหารและเครื่องดื่มในภูมิภาคได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยพบว่า ทักษะปัญญาประดิษฐ์มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการจัดการเชิงกลยุทธ์อย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการพัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ของผู้ประกอบการสามารถช่วยสนับสนุนกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล การคาดการณ์แนวโน้มทางธุรกิจ และการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Benvenuti et.al. (2023) ที่อธิบายว่าเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์สามารถช่วยสนับสนุนการวิเคราะห์ข้อมูล การแก้ปัญหา และการตัดสินใจในองค์กร ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนากลยุทธ์และการปรับตัวขององค์กรในสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ Bankins, Hu & Yuan (2024) ยังชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาทักษะด้านปัญญาประดิษฐ์และเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้องค์กรสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและการแข่งขันในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่าทักษะปัญญาประดิษฐ์มีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์สามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ลดต้นทุน และเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจได้ ทั้งนี้สอดคล้องกับ Ozkan, Temiz

& Yildiz (2023) ที่ระบุว่าเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์เป็นองค์ประกอบสำคัญของการเปลี่ยนแปลงในยุคอุตสาหกรรม 4.0 ซึ่งช่วยสนับสนุนการพัฒนาทักษะของบุคลากรและเพิ่มศักยภาพในการดำเนินงานขององค์กรในระยะยาว ในทำนองเดียวกัน Bukartaite & Hooper (2023) อธิบายว่าการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในองค์กรสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานและส่งผลต่อผลการดำเนินงานขององค์กรทั้งด้านประสิทธิภาพการทำงานและผลลัพธ์ทางธุรกิจ

อีกทั้งผลการวิจัยพบว่าการจัดการเชิงกลยุทธ์มีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจ และยังมีบทบาทเป็นตัวแปรส่งผ่านระหว่างทักษะปัญญาประดิษฐ์และผลการดำเนินงานของธุรกิจ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการนำความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ผ่านกระบวนการวางแผนและดำเนินกลยุทธ์ทางธุรกิจสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการแข่งขันขององค์กรได้ ทั้งนี้สอดคล้องกับ Shiohira (2021) ที่อธิบายว่าการจัดการเชิงกลยุทธ์เป็นกระบวนการสำคัญในการกำหนดทิศทางองค์กร การจัดสรรทรัพยากร และการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ ซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการเพิ่มประสิทธิภาพและผลการดำเนินงานขององค์กรในระยะยาว นอกจากนี้ Raj et.al. (2023) ยังชี้ให้เห็นว่าการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ร่วมกับกระบวนการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์สามารถช่วยสนับสนุนการประเมินทางเลือกทางธุรกิจและเพิ่มประสิทธิภาพในการกำหนดกลยุทธ์ขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้ประกอบการธุรกิจอาหารและเครื่องดื่มในภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะด้านปัญญาประดิษฐ์และเทคโนโลยีดิจิทัล โดยเฉพาะการใช้ระบบวิเคราะห์ข้อมูล การคาดการณ์แนวโน้มผู้บริโภคและการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการวางแผนธุรกิจซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์และช่วยให้ธุรกิจสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ผู้บริหารและผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบการจัดการเชิงกลยุทธ์ภายในองค์กร โดยการกำหนดวิสัยทัศน์ กลยุทธ์ และแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน รวมทั้งส่งเสริมการใช้ข้อมูลและเทคโนโลยีสนับสนุนการตัดสินใจทางธุรกิจเพื่อให้สามารถวิเคราะห์สถานการณ์การแข่งขันและกำหนดแนวทางการดำเนินงานที่เหมาะสมซึ่งจะช่วยเพิ่มความสามารถในการแข่งขันและส่งผลให้ผลการดำเนินงานของธุรกิจมีประสิทธิภาพมากขึ้นในระยะยาว

3. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรขยายขอบเขตการศึกษาไปยังธุรกิจประเภทอื่นหรือพื้นที่ทางเศรษฐกิจอื่นของประเทศไทย เพื่อเปรียบเทียบผลการวิจัยและเพิ่มความครอบคลุมขององค์ความรู้ นอกจากนี้ควรเพิ่มตัวแปรอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น นวัตกรรมทางธุรกิจ ความสามารถทางดิจิทัลหรือความสามารถทางการตลาดเพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่มีผลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจ รวมทั้งอาจ

ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสานหรือการวิเคราะห์เชิงลึกเพิ่มเติมเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและสามารถอธิบายปรากฏการณ์ทางธุรกิจได้อย่างชัดเจนมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

วิจัยกรุงศรี. (2567). *แนวโน้มธุรกิจ/อุตสาหกรรม ปี 2567-2569: ธุรกิจร้านอาหารและเครื่องดื่ม.* ธนาคารกรุงศรีอยุธยา.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2565). *สำมะโนธุรกิจและอุตสาหกรรม พ.ศ. 2565: อุตสาหกรรมการผลิตภาคเหนือ (Business and Industrial Census 2022: Manufacturing Industry, Northern Region).* สำนักงานสถิติแห่งชาติ.

Alabdullah, T. T. Y., & Naseer, H. Q. (2023). Corporate governance strategic performance as a significant strategic management in promoting profitability: A study in UAE. *Journal of Humanities, Social Sciences and Business,* 2(4), 620-635.

Bankins, S., Hu, X., & Yuan, Y. (2024). Artificial intelligence, workers, and future of work skills. *Current Opinion in Psychology,* 58, 101828.

Benvenuti, M., Cangelosi, A., Weinberger, A., Mazzoni, E., Benassi, M., Barbaresi, M., & Orsoni, M. (2023). Artificial intelligence and human behavioral development: A perspective on new skills and competences acquisition for the educational context. *Computers in Human Behavior,* 148, 107903.

Bukartaite, R., & Hooper, D. (2023). Automation, artificial intelligence and future skills needs: An Irish perspective. *European Journal of Training and Development,* 47(10), 163-185.

Doshi, A. R., Bell, J. J., Mirzayev, E., & Vanneste, B. S. (2025). Generative artificial intelligence and evaluating strategic decisions. *Strategic Management Journal,* 46(3), 583-610.

Hair, J., & Alamer, A. (2022). Partial Least Squares Structural Equation Modeling (PLS-SEM) in second language and education research: Guidelines using an applied example. *Research methods in applied linguistics,* 1(3), 100027.

Henseler, J., & Chin, W. W. (2010). A comparison of approaches for the analysis of interaction effects between latent variables using partial least squares path modeling. *Structural equation modeling,* 17(1), 82-109.

Henseler, J., Hubona, G., & Ray, P. A. (2016). Using PLS path modeling in new technology research: updated guidelines. *Industrial management & data systems,* 116(1), 2-20.

Kock, N., & Hadaya, P. (2018). Minimum sample size estimation in PLS-SEM: The inverse square root and gamma-exponential methods. *Information systems journal,* 28(1), 227-261.

Margaryan, A. (2023). Artificial intelligence and skills in the workplace: An integrative research agenda. *Big Data & Society,* 10(2), 1-5.

Ozkan, A., Temiz, H., & Yildiz, Y. (2023). Climate risk, corporate social responsibility, and firm performance. *British Journal of Management,* 34, 1791-1810.

Raj, R., Kumar, V., Sharma, N. K., Singh, S., Mahlawat, S., & Verma, P. (2023). The study of remote working outcome and its influence on firm performance. *Social Sciences & Humanities Open,* 8, 100528.

Shiohira, K. (2021). *Understanding the impact of artificial intelligence on skills development.* United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO).

Sinnaiah, T., Adam, S., & Mahadi, B. (2023). A strategic management process: The role of decision-making style and organizational performance. *Journal of Work-Applied Management,* 15(1), 37-50.